

Zpráva ECDC o významných přenosných infekčních nemocech za 27. kalendářní týden, 2. – 8. 7.

2023 / ECDC Communicable Disease Threats Report, Week 27, 2 July – 8 July 2023

Zdroj: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/communicable-disease-threats-report-2-8-july-2023-week-27>

Podle materiálu ECDC volně zpracovalo Oddělení epidemiologie infekčních nemocí, CEM, SZÚ

Seznam onemocnění uvedených v této aktualizaci:

1. Ptačí chřipka u domácích koček – Polsko, 2023
2. Buďte v bezpečí, chraňte sebe i ostatní, oslavujte Pride 2023
3. Záškrt – Belgie, 2023
4. Covid-19 vyvolaný virem SARS-CoV-2 – mezinárodní situace (EU/EHP), 2019 - 2023
5. Virus západonilské horečky (VNW), sezónní surveillance One Health, 2023
6. Hromadná shromáždění, pouť do Mekky (hadždž) - Saúdská Arábie, 2023
7. Spalničky – mezinárodní situace (svět), sledování evropských ohnisek
8. MERS-CoV - mezinárodní situace
9. Opičí neštovice (mpox) - mezinárodní situace, 2022 - 2023
10. *Ralstonia mannitolilytica* u dialyzovaných pacientů – Itálie, 2023

1. Ptačí chřipka u domácích koček – Polsko, 2023

Aktualizace: Dne 4. července 2023 polská [médiá](#) zveřejnila studii polského virologa profesora Krzysztofa Pyrcze a dalších dvou polských vědců, kteří testovali pět vzorků masa odebraných od některých majitelů nemocných nebo uhynulých koček. Jeden ze vzorků byl pozitivní na virus chřipky A(H5N1).

Dne 5. července 2023 polské úřady informovaly ECDC, že bylo testováno celkem 45 vzorků od nemocných nebo uhynulých koček, z nichž 24 bylo pozitivních na virus chřipky A(H5N1). Dále polské orgány uvedly, že 13 koček bylo krmeno syrovým drůbežím masem.

Dne 6. července 2023 přinesla [médiá](#) zprávu, že v Itálii (region Lombardie) bylo pět psů a jedna kočka na drůbeží farmě pozitivně testována na virus chřipky A(H5N1). Na drůbeží farmě se objevilo ohnisko ptačí chřipky.

Podle francouzské Agentury pro potraviny, životní prostředí a bezpečnost a ochranu zdraví při práci - ANSES (viz [odkaz](#)) byla v prosinci 2022 ve Francii jedna kočka pozitivně testována na virus chřipky A(H5N1).

Souhrn: Od 23. června 2023 [médiá](#) odkazovala na úmrtí domácích koček v Polsku (nejméně 70), u kterých stále probíhá vyšetřování. Dne 26. června oznámil hlavní veterinární ředitel Polska v [tiskové zprávě](#), že 11 vzorků byly testovány v Národním veterinárním ústavu v Puławech, z nichž devět bylo pozitivních na virus chřipky A(H5N1). Pozitivní vzorky pocházejí z měst Poznaň, Trojměstí a Lublin. Sekvence vzorků probíhá. Předběžné studie vyloučily spojitost s výskytem ptačí chřipky u racků, kteří se v Polsku vyskytují. Zdroj nákazy zatím nebyl identifikován. Mezioborová setkání Veterinární správy zvířat a Veřejné zdravotní správy proběhla 26. června. Tisková zpráva ČVO s doporučením pro

veřejnost vyzývá, aby lidé drželi kočky doma a zabránili tak kontaktu koček s jinými zvířaty, omezili kontakt koček s venkovní obuví, všem majitelům domácích koček se doporučuje také zvýšená hygiena rukou.

Dne 28. června 2023 vydal polský úřad CVO [tiskovou zprávu](#), v níž informoval o celkem 16 vzorcích koček, které byly pozitivní na chřipku A(H5N1) v zemi. Pozitivní vzorky pocházely z mnoha polských měst (Gdaňsk, Gdyně, Pruszcz Gdański, Lublin, Bydgoszcz, Poznaň a Varšava).

Dne 30. června 2023 polský CVO v [tiskové zprávě](#) aktualizoval, že bylo testováno 29 vzorků, z nichž 20 pocházelo z různých měst v zemi (Gdaňsk, Gdynia, Poznaň, Lublin, Pruszcz Gdański, Nowy Dwór Mazowiecki, Bydgoszcz, Wrocław, Rzeszów County, Zamość).

Genom zjištěného viru z koček v Polsku je k dispozici v databázi GISAID (EPI_ISL_17949824) a vykazuje dvě mutace, svědčící pro adaptaci na savce. Genetické údaje naznačují, že nemocné kočky mohly být vystaveny stejnému zdroji infekce.

Polská [médiá](#) citují ředitele Národního veterinárního ústavu v Puławách, který uvedl, že "zjistili dvě mutace, které naznačují, že virus A(H5N1) se vyvíjí tak, aby se snáze množil u savců".

Světová organizace pro zdraví zvířat (WOAH) vydala k ohnisku nákazy u polských koček [prohlášení](#), v němž uvádí, že závažný a rychlý průběh infekce odpovídá zprávám o infekci A(H5N1) u čeledi kočkovitých (Felidae), a konstatuje, že v souvislosti s probíhající panzootickou nákazou bylo z Evropy a Severní Ameriky hlášeno několik případů nákazy koček chřipkou A(H5N1). WOAH zdůraznil potřebu dalšího šetření a uvedl, že vzhledem k tomu, že tyto případy zahrnují jak toulavé, tak domácí kočky, nepovažuje se expozice nemocným volně žijícím ptákům za pravděpodobný způsob přenosu. Kromě toho široké geografické rozložení případů naznačuje, že primárním způsobem šíření v těchto případech není přenos z kočky na kočku, ale spíše nějaký jiný druh společného zdroje. V prohlášení je rovněž zmíněna potřeba izolovat všechny podezřelé případy od ostatních domácích zvířat z důvodu možného vylučování viru trávicím traktem a potřeba vhodných osobních ochranných pomůcek (OOP) pro ošetřovatele těchto zvířat.

Hodnocení ECDC: V současnosti existuje několik nejasností, pokud jde o zdroj infekce. Stejně tak je nejasný způsob přenosu z kočky na kočku, přenos konkrétního kmene viru chřipky A(H5N1) na člověka i s ohledem na závažnost onemocnění. V souvislosti s touto událostí nebyly hlášeny žádné případy u lidí, existuje však příliš mnoho nejasností, aby bylo možné vyhodnotit riziko pro širokou veřejnost. ECDC bude informovat, jakmile budou informace k dispozici.

Opatření: ECDC tuto událost sleduje a kontaktovalo polské orgány veřejného zdraví a EFSA za účelem dalšího vyšetřování.

2. Buďte v bezpečí, chraňte sebe i ostatní, oslavujte Pride 2023

Přehled: Akce Pride se konají v létě a na podzim v různých městech po celé Evropě, přičemž akce EuroPride se bude konat na Maltě od 7. do 17. září 2023. V posledních letech se mezi muži majícími sex s muži (MSM) neustále zvyšuje výskyt kapavky a syfilis. Kromě toho v posledních letech dochází k epidemiím dalších infekcí, které se přenáší intimním stykem mezi sexuálními partnery (např. opičí neštovice - mpxv, hepatitida A a multirezistentní shigelózy).

V letošním roce byly v několika zemích EU/EHP hlášeny případy výskytu nového multirezistentního kmene *Shigell*. V rámci příprav na nadcházející zářijový EuroPride zavedlo středisko ECDC monitorování hrozeb. Toto monitorování zahrnuje epidemiologické zpravodajské činnosti pro včasnou identifikaci signálů nebo událostí, které představují potenciální hrozbu pro veřejné zdraví a

mohou být spojeny s festivaly Pride. Kdykoli budou zjištěny zdravotní hrozby významné pro veřejné zdraví, budou včas sdíleny prostřednictvím zpráv o hrozbách přenosných nemocí (CDTR) ECDC s národními kontaktními místy v členských státech.

Pro letošní sezónu Pride zůstávají v platnosti hlavní doporučení uvedená v hodnocení rizik ECDC z roku [2017](#), v pokynech [ECDC k prevenci HIV a pohlavně přenosných infekcí u mužů majících sex s muži](#) a v pokynech [ECDC k PrEP](#). Kromě toho se doporučují preventivní zásahy v souvislosti s možným opětovným výskytem mpox, jak je uvedeno v [dokumentu ECDC](#) o mpox.

Doporučení pro účastníky akcí Pride:

- Ujistit se, že běžná očkování a posilovací dávky jsou aktuální podle národních doporučení pro očkování v zemi pobytu, včetně očkování proti hepatitidě A. Doporučuje se poradit se s poskytovateli zdravotní péče o případných dalších očkováních, například proti mpox nebo aplikaci posilovacích dávek.
- Před účastí na akci se poučit o prevenci pohlavně přenosných chorob, včetně doporučení ohledně preexpoziciční profylaxe HIV, a seznámit se s dalšími radami a informacemi na webových stránkách akce.
- Zajistit si cestovní zdravotní pojištění nebo získat Evropský průkaz zdravotního pojištění.
- Vyhnout se sexuální aktivitám a vyhledat lékařskou pomoc, pokud se u vás nebo u vašeho sexuálního partnera objeví příznaky pohlavně přenosných chorob, včetně gastrointestinálních příznaků a příznaků svědčících o mpox.
- Praktikovat bezpečnější sex s použitím kondomů, aby se předešlo pohlavně přenosným infekcím, včetně HIV a hepatitidy B a C.
- Vyhnout se fekálně-orální expozici během sexuální aktivity, aby se předešlo dalším infekcím, jako je shigelóza a hepatitida A (tj. používat koferdam při orálním sexu, latexové rukavice při prstění nebo fistingu).
- Dodržujte standardní hygienická opatření a rady týkající se prevence nemocí přenášených potravinami a vodou, abyste snížili riziko gastrointestinálních onemocnění, a při konzumaci potravin a nápojů zvažte obecné hygienické/bezpečnostní postupy.
- V případě výskytu příznaků svědčících o infekci se na místě akce obraťte na poskytovatele zdravotní péče.
- Pokud máte nechráněný pohlavní styk s náhodným partnerem, doporučuje se kontaktovat poskytovatele zdravotní péče, který poradí s testováním na pohlavně přenosné choroby, včetně mpox, HIV a hepatitidy. Případně je možné využít [European Test Finder](#) k vyhledání nejhodněji umístěného testovacího centra. Známí partneři diagnostikovaných osob by měli být informováni a mělo by jim být nabídnuto testování a léčba v souladu s klinickými pokyny.

3. Záškrt – Belgie, 2023

Přehled: Dne 27. června 2023 oznámila Belgie v EpiPulsu, že byly hlášeny dva případy respiračního záškrtu u dvou neočkovaných osob pákistánské státní příslušnosti, které žily v centru pro žadatele o mezinárodní ochranu v Namuru v Belgii. Jednalo se o sourozence, kteří vstoupili do Belgie v únoru 2020.

Pacientem nula (index case) byla 16letá dívka, u které se příznaky objevily 18. června 2023 a která byla léčena amoxicilinem. Dne 19. června byla hospitalizována na ušním, nosním a krčním oddělení (ORL) pro bolest v krku. Klinické podezření na záškrť nebylo a ke zvládnutí infekce podstoupila tonzilektomii. Dne 24. června zemřela v důsledku multiorgánového selhání. Při pitvě byly zjištěny pseudomembrány v krku. Dne 28. června byly stěry od případu pozitivní na toxin produkující *Corynebacterium diphtheriae*.

Druhým případem je sourozenec pacientky nula, který byl 26. června 2023 hospitalizován pro respirační příznaky a byl léčen difterickým antitoxinem (DAT). Výtěry z krku, které byly odebrány po podání antibiotické léčby, byly slabě pozitivní na *C. diphtheriae*.

U třetího dítěte z téže rodiny, 2,5letého chlapce, který byl předtím plně očkovaný, se 25. června projevíly respiračními příznaky a byl léčen antibiotiky. Dne 29. června byl chlapec kvůli zhoršujícímu se stavu hospitalizován a dostal DAT. Probíhá vyhledávání kontaktů a distribuce antibiotické profylaxe pro blízké kontakty.

Dne 3. července 2023 bylo provedeno hromadné očkování neočkovaných osob pobývajících v centru.

Hodnocení ECDC: V zemích EU/EHP je záškrť vzácným onemocněním. Tyto dva případy jsou prvními případy hlášenými v roce 2023. Pro srovnání, v roce 2022 bylo v Belgii hlášeno 31 případů záškrť. Jedná se o první úmrtí v důsledku záškrť hlášené v Belgii od roku 2016.

Podle [WHO/UNICEF](#) se v roce 2022 odhady proočkovanosti proti záškrť, tetanu a černému kašli (DTP3) v EU/EHP v jednotlivých členských státech lišily a pohybovaly se od 85 % (Rakousko) do 99 % (Řecko, Maďarsko, Lucembursko, Malta a Portugalsko). Proočkovanost proti DTP3 v roce 2022 v Belgii činila 98 %. Jedinou účinnou metodou prevence tohoto toxinem zprostředkovaného onemocnění je plošné očkování. Ta zahrnuje podání posilovací dávky difterického toxoidu, pokud od poslední dávky uplynulo více než 10 let. Výskyt onemocnění u plně očkovaných osob je velmi vzácný.

[Nárůst případů mezi migranty](#), který byl hlášen od druhé poloviny roku 2022 v několika zemích EU/EHP, je neobvyklý. Je třeba jej pečlivě sledovat spolu s prováděním nezbytných opatření v oblasti veřejného zdraví, aby se zabránilo výskytu dalších případů a dalšímu šíření.

V této souvislosti je pravděpodobnost vzniku onemocnění u osob pobývajících v komunitě velmi nízká za předpokladu, že absolvovaly kompletní očkování proti difterii. Přesto nelze vyloučit možnost sekundárních infekcí v komunitě a u neočkovaných nebo imunosuprimovaných jedinců je možný těžký klinický průběh difterie.

U exponovaných neočkovaných nebo imunosuprimovaných osob v migračních centrech je možný závažný průběh infekce záškrťem. U osob s ukončeným očkováním proti záškrť se však dopad onemocnění považuje za nízký. Vzhledem k mírné pravděpodobnosti expozice a potenciálnímu individuálnímu dopadu, jak je popsáno výše, se riziko považuje za mírné pro neočkované nebo imunosuprimované osoby v přijímacích centrech pro migranty nebo v jiných podobných přeplněných prostředích v EU/EHP a za nízké pro plně očkované osoby v těchto prostředích.

U migrantů bez očkovací anamnézy nebo s nejistou anamnézou by měla být co nejdříve využita jakákoli příležitost k náhradnímu očkování. Vzhledem k probíhajícímu vývoji doporučuje ECDC jako preventivní opatření provést u všech izolátů *C. diphtheriae* testování citlivosti na antibiotika.

Dne 6. října 2022 zveřejnilo ECDC rychlé posouzení rizik (RRA) týkající se nárůstu hlášených případů záškrť mezi migranty v Evropě způsobených bakterií *Corynebacterium diphtheriae* a zdůraznilo význam plošného očkování vakcínami obsahujícími difterický toxoid.

Opatření: ECDC nadále sleduje epidemiologickou situaci v Evropě a bude poskytovat aktuální informace. Nejnovější dostupné informace lze nalézt na stránkách [EpiPulse](#), v [Atlasu sledování infekčních nemocí](#) a v [CDTR ECDC](#).

4. Covid-19 vyvolaný virem SARS-CoV-2 – mezinárodní situace (EU/EHP), 2019 - 2023

Shrnutí: Na konci 26. týdne (do 2. července 2023) byly v EU/EHP pozorovány klesající nebo stabilní trendy v ukazatelích covid-19 za jednotlivé země ve všech věkových skupinách. Jedná se o pokračování vzorce pozorovaného v posledních týdnech.

Z 23 hlásících zemí vykazala jedna země nárůst celkových ukazatelů ve srovnání s předchozím týdnem. Tři země hlásily zvýšení pozitivitu testů. Žádná země nehlásila zvýšení počtů hospitalizací nebo obsazenosti na jednotkách intenzivní péče. Z 18 zemí bylo hlášeno 197 úmrtí, přičemž jedna země hlásila zvýšení počtů úmrtí.

Na základě prognóz se v žádné zemi nepředpokládá v období do 16. července 2023 nárůst počtu hlášených případů covid-19, hospitalizací ani úmrtí.

Mezi 12 zeměmi, které nahlásily alespoň 10 výsledků sekvenování nebo genotypizace SARS-CoV-2 za 24.-25. týden (12. června až 25. června 2023), bylo odhadované rozložení variant vzbuzující obavy (VOC) nebo zájmových variant (VOI), 90,2 % (84,2-100,0 % z 12 zemí) pro XBB.1.5, 6,2 % (0,6-10,0 % z 10 zemí) pro BA.2.75, 5,7 % (1,4-6,7 % ze tří zemí) pro BQ.1 a 1,3 % (0,4-7,1 % z pěti zemí) pro XBB.

Mezi osobami ve věku 60 let a více byla proočkovanost první booster dávkou 84,9 % (rozmezí zemí: 13,3- 100,0 %) a druhou booster dávkou 35,6 % (rozmezí zemí: 0,4-87,0 %).

Týdenní aktualizace variant SARS-CoV-2: Od poslední aktualizace dne 15. června 2023 nebyly k 29. červnu 2023 provedeny žádné změny v klasifikaci variant ECDC pro varianty vzbuzující obavy (VOC), varianty zájmu (VOI), sledované varianty a deescalizované varianty.

Epidemiologické ukazatele varianty zůstávají stabilní a dominantní variantou v EU/EHP je VOI podobná XBB.1.5.

Ke dni 29. června 2023 aktualizovalo středisko ECDC kritéria pro klasifikaci variant a doporučená opatření pro členské státy pro sledované varianty (VUM), varianty zájmu (VOI) a varianty vzbuzující obavy (VOC). Tato aktualizace odstraňuje požadavek, aby VUM, VOI nebo VOC byly zjištěny alespoň v jednom ohnisku nákazy ve Společenství v EU/EHP. Sblíží také kritéria ECDC s nedávno aktualizovanými kritérii WHO, která jasněji rozlišují mezi VOI a VOC. Aktualizovaná klasifikační kritéria a doporučení pro členské státy jsou k dispozici na stránce ECDC věnované variantě SARS-CoV-2.

Nejnovější informace o variantách naleznete na webových [stránkách ECDC věnovaných variantám](#).

Mimořádná událost ohrožující veřejné zdraví mezinárodního významu (PHEIC): Na 15. zasedání Výboru WHO pro mimořádné situace covid-19 IHR dne 4. května 2023 generální ředitel WHO souhlasil s návrhem výboru a bylo vydáno rozhodnutí, že epidemie covid-19 není nadále považována za mimořádnou událost ohrožující veřejné zdraví mezinárodního významu (PHEIC).

Hodnocení ECDC: SARS-CoV-2 se v EU/EHP nadále šíří s různou intenzitou. Epidemiologický obraz v EU/EHP v posledních 12 měsících charakterizují periodické vlny infekce, přibližně každé dva až tři měsíce, s celkově klesajícím trendem v počtech hlášených případů, hospitalizací, hospitalizací na jednotkách intenzivní péče a úmrtí v tomto období. Objevení se nových rizikových variant nebo

oslabení imunity populace v průběhu času může ovlivnit budoucí epidemiologickou situaci. Nejnovější hodnocení rizik: stránky ECDC.

Opatření: Podrobné aktualizace covid-19 pro jednotlivé země jsou k dispozici na [internetových stránkách ECDC](#). Nejnovější informace o variantách naleznete na webových [stránkách ECDC věnovaných variantám](#).

Epidemiologické trendy a prognózy pro EU/EHP a jednotlivé země: [Country Overview Report](#) (aktualizováno v pátek). Středisko ECDC zveřejnilo dne 5. dubna 2023 [Průběžné úvahy o veřejném zdraví pro zavedení očkování proti covid-19 v průběhu roku 2023](#), aby podpořilo země při rozhodování o strategii očkování. Cílem těchto pokynů je nabídnout rady ohledně optimálního načasování a zaměření očkovacích kampaní s cílem omezit přetrvávající zátěž onemocněními u starších osob a osob s komorbiditami. [Doplňuje pokyny k dlouhodobým kvalitativním scénářům zveřejněné v srpnu 2022 na podporu aktivit připravenosti zemí v postakutní fázi pandemie covid-19](#).

5. Virus západonilské horečky (WNV), sezónní surveillance One Health, 2023

Přehled: Jedná se o šestou týdenní aktualizaci monitoringu WNV v sezóně 2023.

Od začátku sezóny v roce 2023 nehlásily do 5. července 2023 země EU/EHP žádný případ infekce WNV u člověka. Stejně tak země sousedící s EU nehlásily žádné případy infekce WNV u lidí.

V uplynulém týdnu (28. června - 5. července 2023) byla z Itálie hlášena dvě nová ohniska nákazy mezi ptáky v provincii Sud Sardegnia. Od začátku sezóny přenosu v roce 2023 byly z Itálie hlášeny tři ohniska mezi ptáky.

Mapy a přehled naleznete na [webové stránce věnované infekci virem západonilské horečky](#).

Hodnocení ECDC: Ve srovnání s předchozími 5 lety není neobvyklé, že ECDC nebyly hlášeny ve 26. týdnu žádné případy onemocnění u lidí. V sezónách 2022 a 2019 byl první případ hlášen ve 28. týdnu, v sezónách 2018 a 2021 ve 26. týdnu a v sezóně 2020 ve 25. týdnu. V souladu se směrnicí Komise 2014/110/EU by mělo být u potenciálních dárců krve odloženo vyšetření na 28 dní po opuštění rizikové oblasti pro lokálně získanou infekci WNV, pokud není výsledek PCR testu negativní.

Opatření: Během období přenosu zveřejňuje ECDC každý pátek přehled a epidemiologický souhrn.

Další informace: Údaje o případech WNV u lidí jsou shromažďovány prostřednictvím Evropského systému surveillance (TESSy), ECDC. Importované případy nejsou v této zprávě zahrnuty. Následující země sousedící s EU hlásí ECDC případy infekce WNV u lidí: Albánie, Kosovo*, Černá Hora, Severní Makedonie, Srbsko a Turecko. Údaje o zvířatech (tj. o ohniscích nákazy u koňovitých a ptáků) jsou shromažďovány prostřednictvím Informačního systému o nálezích zvířat (ADIS) Evropské komise. Hlášení WNV u koňovitých a ptáků je na úrovni EU/EHP povinné. Rozdělení lidských infekcí se vztahuje na země EU/EHP a sousední země EU, zatímco rozdělení ohnisek u koňovitých a ptáků se týká pouze zemí EU/EHP.

*Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

6. Hromadná shromáždění, pouť do Mekky (hadždž) - Saúdská Arábie, 2023

Každoroční islámská pouť do Mekky se letos uskuteční v Saúdské Arábii od 26. června do 1. července. Zúčastnit se jí budou moci poutníci starší 12 let. Poutě se účastní více než dva miliony poutníků z celého světa, včetně 24 zemí EU/EHP. Ministerstvo zdravotnictví Saúdské Arábie vydalo pro tuto událost [seznam požadavků a doporučení](#), včetně doporučení týkajících se osobní hygieny a hygieny potravin, nabádajících vyhýbat se kontaktu s nemocnými lidmi, vyhýbat se návštěvám a kontaktu s velbloudy na farmách, trzích nebo ve stájích, vyhýbat se pití nepasterizovaného mléka nebo konzumaci syrového masa nebo živočišných produktů, které nebyly důkladně tepelně zpracovány, a také uplatňovat opatření k zabránění bodnutí hmyzem během dne a noci. Vzhledem k výskytu onemocnění MERS-CoV v Saúdské Arábii by lidé vracějící se z pouti do Mekky měli být upozorněni na nutnost neprodleně vyhledat lékařskou pomoc, pokud se u nich během 14 dnů po návratu objeví horečka (38 °C a více), kašel nebo dýchací potíže. Vracející se cestovatelé by měli neprodleně vyhledat lékařskou pomoc, pokud se u nich objeví příznaky naznačující jakýkoli typ infekce, např. gastrointestinální nebo respirační příznaky. Měli by také informovat o své cestovní anamnéze svého poskytovatele zdravotní péče.

Týdenní aktualizace monitoringu MERS-CoV: ohniska nákazy byla naposledy hlášena z Arabského poloostrova v roce 2022. K dnešnímu dni nebyly v roce 2023 hlášeny žádné nové případy v Saúdské Arábii ani celosvětově.

V průběhu monitorovacího týdne nebyly zjištěny žádné další události významné pro veřejné zdraví. Několik článků v [médiích](#) informovalo o úmrtích poutníků. Někteří ze zemřelých měli již dříve zdravotní potíže, u ostatních nebyla příčina smrti uvedena. V Saúdské Arábii panovala během neaktivnějšího období pouti extrémní vedra, která mohla přispět k úmrtí nahlášených osob, po nichž následovaly zprávy o zvýšeném počtu osob s [respiračními příznaky](#). Podle údajů ministerstva zdravotnictví z 2. července 2023 nebylo během pouti do Mekky zjištěno žádné ohnisko infekčního onemocnění.

Zdroj: MZV ČR: Ministerstvo zdravotnictví Saúdské Arábie, ECDC týdenní CDTR w24

Hodnocení ECDC: Riziko nákazy přenosnými nemocemi pro občany EU/EHP během poutě do Mekky v roce 2023 se považuje za nízké vzhledem k požadavkům na očkování při cestě do Mekky a saúdkoarabským plánům připravenosti, které se zabývají řízením zdravotních rizik před poutí, během ní a po ní. Riziko nákazy je považováno za mírné pro osoby se základními onemocněními, starší osoby a těhotné ženy, přičemž pravděpodobnost nákazy je střední a dopad mírný. Stejně jako u jiných hromadných shromáždění je riziko propuknutí přenosných nemocí nejvyšší u respiračních nemocí a nemocí přenášených potravinami a vodou a u nemocí přenášených vektory. Riziko onemocnění, kterým lze předcházet očkováním, a onemocnění přenášených vektory se považuje za nízké, pokud se uplatňují preventivní opatření. Riziko nákazy a importu případů do Evropy po ukončení pouti přetrvává. ECDC zveřejnilo 2. července 2019 rychlé posouzení rizik v souvislosti s poutí do Mekky; rizika a doporučení pro poutníky účastnící se poutě do Mekky zůstávají v platnosti i pro letošní rok.

Opatření: ECDC monitoruje tuto událost prostřednictvím svých zpravodajských aktivit pro hromadná shromáždění v období od 19. června do 7. července 2023 ve spolupráci s WHO/EMRO a zahrnuje týdenní aktualizace v rámci CDTR.

7. Spalničky – mezinárodní situace (svět), sledování evropských ohnisek

Přehled: V květnu 2023 nahlásilo 10 zemí EU/EHP do Evropského systému surveillance (TESSy) 22 potvrzených případů spalniček - podrobné údaje jsou k dispozici v [Atlasu surveillance infekčních nemocí ECDC](#). Případy byly hlášeny v Belgii (7), Estonsku (1), Německu (7), Itálii (1), Lotyšsku (1), Polsku (3), Španělsku (1) a Švédsku (1). Aktivita spalniček zůstává nízká. Celkem bylo v období od ledna do května 2023 ve 13 zemích EU/EHP hlášeno 264 případů spalniček.

Doplňkové údaje z epidemiologického dozoru shromážděné mezi 3. a 5. červencem 2023 z oficiálních veřejných a mediálních zdrojů odhalily 14 suspektních případů spalniček a/nebo potvrzených případů, které byly v uplynulém měsíci hlášeny ve třech zemích EU/EHP: Rakousko (9, probíhající epidemie), Německo (1) a Polsko (4). Žádná další země neohlásila nové případy ani neposkytla aktualizované údaje za předchozí období. K dnešnímu dni v roce 2023 nebylo v EU/EHP hlášeno žádné úmrtí v souvislosti se spalničkami.

Relevantní aktualizace pro země mimo EU/EHP jsou k dispozici pro Švýcarsko, Ukrajinu a regiony WHO AFRO a PAHO.

Pro ostatní regiony WHO nejsou k dispozici žádné aktualizace.

Upozornění: [Měsíční zpráva o spalničkách zveřejněná v CDTR](#) poskytuje nejnovější údaje o případech a ohniscích nákazy na základě informací zveřejněných národními orgány veřejného zdraví nebo médii. Tato zpráva je doplňkem [měsíční monitorovací zprávy ECDC o spalničkách a zarděnkách](#), která vychází z údajů běžně zasílaných 30 zeměmi EU/EHP do systému TESSy. Údaje uvedené v obou měsíčních zprávách se mohou lišit.

Epidemiologický souhrn pro země EU/EHP s aktualizacemi epidemiologických informací od minulého měsíce: Podle hlášených národních údajů k 30. červnu 2023 hlásilo [Rakousko](#) v roce 2023 130 případů spalniček, což představuje nárůst o devět případů od 13. června (osm ve Vídni a jeden v Horním Rakousku). Nejvíce postiženým regionem je Štýrsko, kde bylo od začátku epidemie ve 4. týdnu 2023 (týden končící 29. ledna 2023) hlášeno 102 případů. Případy byly hlášeny také z Horního Rakouska (6), Dolního Rakouska (4), Vídně (13), Korutan (4) a Burgenlandu (1).

[Německo](#) hlásilo k 26. týdnu 2023 (týden končící 2. července 2023) 54 suspektních a potvrzených případů, což je o jeden případ více než v 23. týdnu (týden končící 11. června 2023). (Poznámka: případy v Německu jsou hlášeny na základě místní definice případu. Proto jsou počty uvedené v této zprávě vyšší než počty hlášené do systému TESSy podle definice případů v EU).

Polsko hlásilo k 15. červnu 2023 celkem 16 případů, což je podle dvoutýdenní národní zprávy nárůst o čtyři případy od května 2023.

Epidemiologický přehled pro země mimo EU/EHP:

Podle měsíčního hlášení za květen 2023 hlásila [Ukrajina](#) v roce 2023 celkem 20 případů spalniček, což představuje nárůst o pět případů od března 2023.

[Švýcarsko](#) hlásilo v roce 2023 k 26. červnu (25. týden 2023) 27 případů spalniček. To je nárůst o pět případů od předchozí aktualizace, která zahrnovala údaje k 6. červnu 2023.

Podle zprávy Regionální kanceláře WHO pro Afriku ([WHO AFRO](#)) z 18. června (25. týden roku 2023) byly případy a ohniska spalniček v roce 2023 hlášeny v následujících zemích: Botswana, Kamerun,

Středoafriická republika, Čad, Demokratická republika Kongo (DRK), Etiopie, Keňa, Libérie, Mali, Mauritánie, Niger, Senegal, Jihoafrická republika, Jižní Súdán a Zambie.

Podle Panamerické zdravotnické organizace WHO ([PAHO](#)) za týdny 1-24 2023 (poslední týden končí 17. června 2023) bylo hlášeno 20 případů ze dvou zemí: Kanada (6) a Spojené státy americké (14).

Hodnocení ECDC: Výrazný pokles počtu případů spalniček hlášených zeměmi EU/EHP od března 2020, který pokračoval až do roku 2022 a do roku 2023, je v kontrastu s obvyklým ročním a sezónním průběhem spalniček, které v mírném podnebí dosahují vrcholu na jaře. Podobný pokles byl ve stejném období pozorován i v jiných zemích světa. Pozorovaný pokles počtu případů může vysvětlovat nedostatečné hlášení, nedostatečná diagnostika nebo skutečný pokles v důsledku přímých či nepřímých účinků pandemických opatření při covid-19. Aktivní surveillance a opatření v oblasti veřejného zdraví, včetně vysoké proočkovanosti, jsou základem pro správnou reakci na případný nárůst počtu případů/ohnisek nákazy.

Opatření: ECDC monitoruje situaci v oblasti spalniček prostřednictvím svých epidemiologických zpravodajských aktivit, které doplňují měsíční výstupy o údaje z TESSy o surveillance spalniček, které běžně poskytuje 30 zemí EU/EHP.

8. MERS-CoV - mezinárodní situace

Aktualizace: Od předchozí aktualizace 7. června 2023 nebyly ke dni 4. července 2023 zdravotnickými orgány po celém světě ani Světovou zdravotnickou organizací (WHO) hlášeny žádné nové případy MERS-CoV a související úmrtí.

Shrnutí: Od začátku roku 2023 k 4. červenci 2023 nebyly zdravotnickými orgány po celém světě ani WHO hlášeny žádné případy MERS-CoV s datem výskytu v roce 2023.

Od dubna 2012 do 4. července 2023 bylo zdravotnickými orgány po celém světě hlášeno celkem 2 613 případů MERS-CoV, včetně 945 úmrtí.

Zdroje: [ECDC MERS-CoV page](#) | [WHO MERS-CoV](#) | [ECDC factsheet for professionals](#) | [WHO updated global summary and assessment of risk \(November 2022\)](#) | [Qatar MoPH Case #1](#) | [Qatar MoPH Case #2](#) | [FAO MERS-CoV situation update](#) | [WHO DON Oman](#) | [WHO DON Saudi Arabia](#)

Hodnocení ECDC: Na Arabském poloostrově jsou nadále hlášeny případy MERS-CoV u lidí. Počet nových případů zjištěných a hlášených v rámci dozoru však klesl na nejnižší úroveň od roku 2014. Riziko trvalého přenosu z člověka na člověka v Evropě zůstává velmi nízké. Současná situace s MERS-CoV představuje pro EU nízké riziko, jak je uvedeno v rychlém hodnocení rizik ECDC zveřejněném 29. srpna 2018, které rovněž uvádí podrobnosti o posledním případě hlášeném v Evropě.

ECDC zveřejnilo v říjnu 2019 technickou zprávu [Health emergency preparedness for imported cases of high-consequence infectious diseases](#), která je užitečná pro členské státy EU, které chtějí posoudit úroveň své připravenosti na onemocnění, jako je MERS-CoV. Dne 22. ledna 2020 ECDC rovněž zveřejnilo [pokyny pro hodnocení rizik infekčních onemocnění přenášených letadly \(RAGIDA\) - koronavirus blízkovýchodního respiračního syndromu \(MERS-CoV\)](#).

Akce: ECDC monitoruje tuto hrozbu prostřednictvím svých epidemiologických zpravodajských aktivit a podává o ní měsíční zprávy.

9. Opičí neštovice (Mpox) - mezinárodní situace, 2022 - 2023

Aktualizace: Od poslední aktualizace 8. června 2023 bylo do TESSy do 6. července 2023 nahlášeno 13 případů mpox ze dvou zemí EU/EHP: Portugalsko (12) a Norsko (1).

Portugalsko v poslední epidemiologické aktualizaci (údaje do 30. června 2023) uvedlo, že v zemi bylo hlášeno celkem 965 případů mpox. Z těchto případů bylo 12 hlášeno v období od 19. do 30. června 2023, po tříměsíčním období bez nových případů. Epidemiologické informace jsou k dispozici u sedmi z 12 případů; jedná se o muže, pět z nich je ve věkové skupině 20-29 let (71 %), u pěti (71 %) se objevil exantém a čtyři (57 %) jsou HIV pozitivní. Dva z případů se známými informacemi uvedli, že navštěvovali sauny.

Souhrn: Podle aktualizovaných údajů Světové zdravotnické organizace (WHO) bylo od 1. ledna 2022 do 3. července 2023 celosvětově hlášeno 88 144 potvrzených případů mpox, včetně 149 úmrtí, ze 112 zemí. Většina případů byla v posledních čtyřech týdnech hlášena z oblasti Severní a Jižní Ameriky (37,7 %) a západního Pacifiku (34,8 %).

EU/EHP

Od začátku epidemie mpox do 6. července 2023 bylo do systému TESSy nahlášeno 21 248 potvrzených případů mpox z 29 zemí EU/EHP: Španělsko (7 559), Francie (4 147), Německo (3 676), Nizozemsko (1 265), Portugalsko (961), Itálie (957), Belgie (795), Rakousko (328), Švédsko (260), Irsko (229), Polsko (217), Dánsko (196), Norsko (96), Řecko (88), Maďarsko (80), Česká republika (71), Lucembursko (57), Rumunsko (47), Slovinsko (47), Finsko (42), Malta (34), Chorvatsko (33), Island (16), Slovensko (14), Estonsko (11), Bulharsko (6), Lotyšsko (6), Kypr (5) a Litva (5).

Úmrtí byla hlášena ze Španělska (3), Belgie (2), České republiky (1) a Portugalska (1).

Mimořádné události v oblasti veřejného zdraví mezinárodního významu (PHEIC): Dne 23. července 2022 [vyhlásil](#) generální ředitel Světové zdravotnické organizace (WHO) celosvětovou epidemii mpox za mimořádnou událost pro veřejné zdraví mezinárodního významu (PHEIC). Výjimečný stav byl zachován do 11. května 2023.

Hodnocení ECDC: Týdenní počet případů mpox hlášených v EU/EHP dosáhl vrcholu v červenci 2022 a od té doby byl pozorován trvalý klesající trend.

K poklesu pravděpodobně přispělo více faktorů, včetně úsilí v oblasti komunikace o rizicích a zapojení komunity, které vedlo ke změně chování, zvýšení imunity u nejvíce postižených skupin obyvatelstva díky přirozené imunitě a očkování a snížení počtu velkých kulturních a společenských akcí po létě, které navštěvují hlavní rizikové skupiny pro tuto nákazu.

Na základě důkazů ze současné epidemie a klesajícího počtu nových infekcí v evropském regionu WHO se celkové riziko infekce mpox hodnotí jako mírné pro muže mající sex s muži (MSM) a nízké pro širší populaci v EU/EHP.

Možnosti reakce pro země EU/EHP zahrnují zvyšování informovanosti zdravotnických pracovníků a podporu služeb sexuálního zdraví, aby bylo možné pokračovat v odhalování případů, vyhledávání kontaktů a řešení případů; pokračování v nabídce testování na ortopoxvirus; strategie očkování a pokračování v komunikaci o rizicích a zapojení komunity, a to i přes klesající počet případů.

Vzhledem k omezeným zásobám vakcín lze kombinovat strategie primárního preventivního očkování (PPV) a postexpozičního preventivního očkování (PEPV) a zaměřit se na osoby s podstatně vyšším rizikem expozice, respektive na blízké kontakty případů. Strategie PPV by měly upřednostňovat homosexuální, bisexuální a transsexuální osoby a muže mající sex s muži, kteří jsou vystaveni vyššímu

riziku expozice, a také osoby ohrožené expozicí v zaměstnání na základě epidemiologických nebo behaviorálních kritérií. Intervence na podporu zdraví a zapojení komunity jsou rovněž zásadní pro zajištění účinného dosahu, vysoké akceptace vakcíny a jejího přijetí mezi osobami nejvíce ohroženými expozicí.

Opatření: ECDC pečlivě sleduje epidemiologickou situaci v oblasti mpox a na základě údajů, které budou k dispozici v nadcházejících týdnech, přezkoumá míru rizika nákazy mpox.

[Rychlé posouzení rizik](#) "Mpox multi-country outbreak" bylo zveřejněno 23. května 2022, [první aktualizace](#) byla zveřejněna 8. července 2022 a [druhá aktualizace](#) byla zveřejněna 18. října 2022. Dne 14. dubna 2023 zveřejnilo ECDC [zprávu](#) o úvahách týkajících se veřejného zdraví v případě mpox v zemích EU/EHP.

Nejnovější aktualizace naleznete [na stránce ECDC o mpox](#).

ECDC nabízí členským státům laboratorní podporu a spolupracuje se zúčastněnými stranami na aktivitách v oblasti komunikace rizik, jako je například cílené informování široké veřejnosti a komunit MSM. ECDC rovněž poskytlo pokyny zemím, které v létě pořádaly akce. ECDC nabízí pokyny týkající se skladování a přepravy klinických vzorků, řízení případů a kontaktů a sledování kontaktů, pokyny pro prevenci a kontrolu infekcí (IPC), úklid a dezinfekci ve zdravotnických zařízeních a domácnostech a přístupy k očkování.

10. *Ralstonia mannitolilytica* u dialyzovaných pacientů – Itálie, 2023

Přehled: Itálie hlásila 24 případů bakteriémie *Ralstonia mannitolilytica* (*R. mannitolilytica*) u dialyzovaných pacientů z několika nemocnic ve třech regionech (A, B, C) v severní Itálii. Mezi těmito případy byla hlášena dvě úmrtí (z nichž jedno pravděpodobně souvisí s bakteriémií způsobenou *R. mannitolilytica*). Většina případů byla symptomatická, vyskytla se u nich během hemodialýzy horečka a/nebo zimnice. Při screeningu všech pacientů ve dnech, kdy byly identifikovány symptomatické případy, byly však zjištěny i případy asymptomatické bakteriémie.

Mikrobiologická a epidemiologická šetření identifikovala jako zdroj epidemie dvě šarže urokinázy (NDY093B a NDY113, vyrobené společností Maya Biotech, Indie) kontaminované *R. mannitolilytica* (datum první *R. mannitolilytica* pozitivní kultivace produktu urokinázy bylo 7. dubna 2023). V nejvíce postiženém regionu (A) nebyly po odstranění kontaminované šarže urokinázy (NDY093B), která byla v tomto regionu používána, hlášeny žádné nové případy (poslední případ byl identifikován v prvním týdnu června 2023). V dalších dvou regionech (B a C) byla použita pouze jiná šarže urokinázy (NDY113). Italské ministerstvo zdravotnictví neprodleně informovalo Italskou agenturu pro léčivé přípravky (AIFA) a všechny tři regiony o pravděpodobné kontaminaci šarže NDY113. Následně dialyzační střediska v regionech B a C přestala tuto šarži používat. Šarže NDY113 byla několikrát testována jako negativní, než se potvrdilo, že je kontaminována *R. mannitolilytica*. V prvních dnech června 2023 byly z regionu B hlášeny další dva případy. Jednalo se o pacienty, kteří byli léčeni urokinázou šarže NDY113 před vydáním sdělení italského ministerstva zdravotnictví.

Hodnocení ECDC: *R. mannitolilytica* je oportunní patogen, který se obvykle vyskytuje ve vlhkém prostředí. Je uznáván jako původce infekcí spojených se zdravotní péčí, a přestože u zdravých jedinců způsobuje onemocnění jen zřídka, u pacientů s oslabenou imunitou může vést k závažným a život ohrožujícím infekcím. Může způsobit klinické infekce, jako je pneumonie, infekce močových cest, a také bakteriémii. Obecně se bakteriémie způsobená *R. mannitolilytica* nejčastěji vyskytuje u pacientů na jednotkách intenzivní péče a obvykle je spojena s invazivními zákroky nebo přítomností

zavedených zdravotnických prostředků, jako jsou centrální žilní katétry, endotracheální trubice nebo močové katétry.

V případě kontaminace přípravků používaných při hemodialýze *R. mannitolilytica*, jako je urokináza, která se používá k čištění a rozpouštění krevních sraženin v hemodialyzačních katétrech, je riziko bakteriémie a následných závažných následků pro imunokompromitované pacienty vysoké.

Opatření: V červnu 2023 vydala Italská agentura pro léčivé přípravky (AIFA) upozornění, v němž informovala Italskou společnost nemocničních lékáren a farmaceutických služeb (SIFO) a regionální farmaceutické služby o výskytu ohniska nákazy způsobené *R. mannitolilytica* a o výsledcích šetření. Dále AIFA informovala Evropskou agenturu pro léčivé přípravky (EMA) i Světovou zdravotnickou organizaci (WHO). WHO podobná hlášení z jiných zemí neobdržela (poslední aktualizace: polovina května 2023). Italský Národní zdravotní ústav (ISS) dokončil celogenomové sekvenování, aby zjistil, zda se jedná o ohnisko nákazy: Byly porovnány izoláty *R. mannitolilytica* z lidských vzorků a ze vzorků urokinázy izolovaných v regionech A a B.

ECDC vyzývá země EU/EHP, aby zkontrolovaly, zda byla v jejich zemi zakoupena a/nebo použita urokináza vyrobená společností Maya Biotech, Indie, a zda byly zjištěny související případy infekce *R. mannitolilytica* a/nebo produkty, jako je urokináza, kontaminované *R. mannitolilytica*. ECDC tuto událost sleduje prostřednictvím svých epidemiologických zpravodajských aktivit, mimo jiné prostřednictvím EpiPulse, a bude informovat, jakmile budou k dispozici další relevantní informace.